

BIO-ΗΘΙΚΑ

Μηνιαίο Ενημερωτικό Δελτίο

Οκτώβριος 2017

Σας καλωσορίζουμε στο μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής (ΕΕΒ). Η ηλεκτρονική αυτή έκδοση έχει ως σκοπό να παρουσιάζει ζητήματα βιοηθικής ή επιστημονικά νέα που απασχολούν τη διεθνή επικαιρότητα και δεν προβάλλονται σε ελληνικά μέσα ενημέρωσης. Επίσης, περιλαμβάνει νέα για τη δραστηριότητα της Επιτροπής, ενημέρωση για συνέδρια σχετικά με τη βιοηθική και παρουσιάσεις βιβλίων. Περισσότερες πληροφορίες για την Επιτροπή στην ιστοσελίδα: www.bioethics.gr.

Περιεχόμενα

- [Νέα της Επιτροπής](#)
- [Νέα](#)
- [Βιβλιοπαρουσιάσεις](#)
- [Άρθρα online](#)
- [Συνέδρια/Σεμινάρια](#)
- [Πρακτική άσκηση στην Επιτροπή](#)
- [Ενημέρωση σχολείων](#)
- [Περιοδικό Βιοηθικά](#)

ΝΕΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ο Δρ. Τάκης Βιδάλης, Επιστημονικός Συνεργάτης της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής, εκπροσώπησε την Επιτροπή στη Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων, σε συζήτηση για την "Επιδημική έξαρση της ιλαράς και την εμβολιαστική πολιτική στη χώρα". Μπορείτε να δείτε το σχετικό video [εδώ](#) (στο 00:24:00 και στο 01:46:00).

ΝΕΑ

Κόστα Ρίκα: Κόμβος για την παγκόσμια εμπορία οργάνων

Μια δίκη τεσσάρων ιατρών και των συνεργατών τους στην Κόστα Ρίκα, που αποτελεί μια από τις κυριότερες χώρες διεθνούς ιατρικού τουρισμού, ανοίγει ένα παράθυρο για την παγκόσμια εμπορία οργάνων. [Περισσότερα](#)

ΗΠΑ: Νέα εποχή στη ρομποτική νουκλεϊκών οξέων - Ρομπότ ταξινόμησης φορτίου DNA

Περνώντας μέσα από ένα ακριβές τοπίο του DNA, ένα μικροσκοπικό ρομπότ συλλέγει ένα "μοριακό ωφέλιμο φορτίο", το ρίχνει σε μια καθορισμένη διεύθυνση παράδοσης και στη συνέχεια κατευθύνεται προς την ανάκτηση και ταξινόμηση περισσότερων μορίων. Αυτά είναι τα αποτελέσματα μιας μελέτης που δημοσιεύθηκε πρόσφατα στο επιστημονικό περιοδικό Science. [Περισσότερα](#)

ΗΠΑ: Γονιδιακή θεραπεία για θανατηφόρα εκφυλιστική νόσο του εγκεφάλου των παιδιών

Μέχρι τώρα, η μόνη αποτελεσματική θεραπεία που ήταν διαθέσιμη για ασθενείς με σπάνια νόσο εγκεφαλικής αδρενολευκοδυστροφίας (ALD) ήταν η μεταμόσχευση βλαστικών κυττάρων από συμβατό δότη. Ωστόσο, η νέα θεραπεία χρησιμοποιεί τα ίδια τα βλαστοκύτταρα του ασθενούς. [Περισσότερα](#)

ΗΠΑ: Παραδειγματική τιμωρία ιατρικού προσωπικού ύστερα από λήψη φωτογραφιών σε χειρουργείο, χωρίς τη συγκατάθεσή της ασθενούς

Ο σεβασμός της ιδιωτικότητας των ασθενών είναι ένα κρίσιμο ζήτημα, κρίνοντας από ένα περιστατικό στο UPMC Bedford Memorial Hospital στην Πενσυλβάνια. Στις 23 Δεκεμβρίου του περασμένου έτους οι χειρουργοί αφαίρεσαν ένα "ξένο σώμα" από τα γεννητικά όργανα μιας ασθενούς. [Περισσότερα](#)

ΗΠΑ: Η Αμερικανική Ένωση Νοσηλευτών υποστηρίζει την εκούσια παύση τροφής και ενυδάτωσης

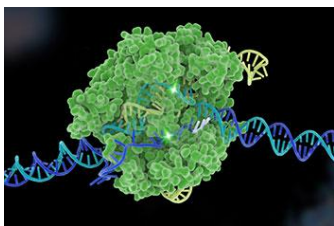
Πολλοί ασθενείς, μέχρι το τέλος της ζωής τους χρειάζονται τεχνητή τροφή και ενυδάτωση (artificial nutrition and hydration –ANH). Τι θα πρέπει να κάνει το ιατρικό προσωπικό, όμως, όταν ένας ασθενής επιδιώκει την επιτάχυνση του θανάτου του, μέσω της απόσυρσης της

ANH; [Περισσότερα](#)

Καναδάς: Θάνατος με ιατρική υποβοήθηση για περίπου 2000 Καναδούς

Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση της Health Canada, υπήρχαν 1.982 θάνατοι ύστερα από ιατρική υποβοήθηση στην περίοδο μετά την έναρξη της νομιμοποίησής της τον Ιούνιο του 2016. Ο καρκίνος ήταν η πιο κοινή περίπτωση που αντιπροσωπεύει περίπου το 63% των υποβοηθούμενων θανάτων. [Περισσότερα](#)

ΗΠΑ: Το CRISPR-Gold επιδιορθώνει γονίδιο της μυϊκής δυστροφίας σε ποντίκια

Οι επιστήμονες επιδιόρθωσαν ελαττωματικό γονίδιο δυστροφίνης, το οποίο προκαλεί μυϊκή δυστροφία Duchenne, σε ένα ποντίκι με μυϊκή δυστροφία χρησιμοποιώντας νανοσωματίδια χρυσού για να μεταφέρουν το σύστημα επεξεργασίας γονιδιώματος «CRISPR/Cas9» στα κύτταρα. [Περισσότερα](#)

ΗΠΑ: Η πρώτη τράπεζα σπέρματος που προσφέρει ολοκληρωμένη εκτίμηση για την ψυχολογική κατάσταση των δωρητών

Η τράπεζα σπέρματος «California Cryobank» ιδρύθηκε το 1977, στην Καλιφόρνια. Η California Cryobank αποτελεί τον παγκόσμιο ηγέτη στον τομέα αποθήκευσης αναπαραγωγικού ιστού και συγκεκριμένα των κατεψυγμένων σπερματοζωαρίων και ωαρίων. Λειτουργεί σε όλες τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ευρώπη, τη Νότια Αμερική, την Αυστραλία και την Ασία. Πρόσφατα, η «California Cryobank» έγινε η πρώτη τράπεζα σπερματοζωαρίων στη βιομηχανία, η οποία πραγματοποιεί διαλογή των δωτών, μετά από εκτίμηση ψυχολογικών προβλημάτων. [Περισσότερα](#)

Αυστραλία: Τα παιδιά μπορούν να γράψουν τη δική τους οδηγία μελλοντικής φροντίδας στη Βικτώρια

Πρώτη η αυστραλιανή πολιτεία της Βικτώριας επιτρέπει στα παιδιά οποιασδήποτε ηλικίας να γράφουν τη δική τους οδηγία μελλοντικής φροντίδας την οποία ο γιατρός είναι υποχρεωμένος να ακολουθήσει. Οι νέες οδηγίες μελλοντικής φροντίδας, οι οποίες θα τεθούν σε ισχύ τον Μάρτιο της επόμενης χρονιάς, θα επιτρέπουν στο παιδί να αποφασίζει σύμφωνα με τις προτιμήσεις του για τη θεραπεία που θα ακολουθήσει. [Περισσότερα](#)

ΗΠΑ: Ομόφωνη έγκριση της πρωτοποριακής γονιδιακής θεραπείας για την τύφλωση από τον FDA

Ο Αμερικανικός Οργανισμός Τροφίμων και Φαρμάκων (FDA) ενέκρινε μια πρωτοποριακή γονιδιακή θεραπεία με αδενο-σχετιζόμενο ιό (Adeno-Associated Viral - AAV) της εταιρείας Spark Therapeutics. Αρχικά, μια ομάδα εξωτερικών εμπειρογνομόνων εξέτασε το όφελος συγκριτικά με τον κίνδυνο της θεραπείας. [Περισσότερα](#)

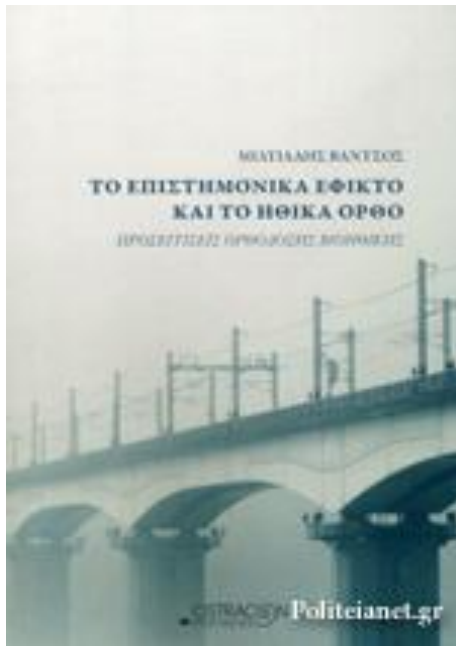
Εμβολιασμοί και προστασία της δημόσιας υγείας: ιατρική, νομική και κοινωνική διάσταση. Διεύθυνση Σειράς: Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι, Ε. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου. [Σειρά: Δημοσιεύματα Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής - τ. 26]. Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017. Συγγραφείς Κοπτσής Αλέξανδρος, Κοτζάμπαση Αθηνά, Μολλάκη Βασιλική, Νικολαΐδης Παύλος.

Το βιβλίο αυτό θέτει ένα δίλημμα σχετικά με το ζήτημα των εμβολίων, το οποίο αφορά στο κατά πόσο θα έπρεπε ή όχι η Πολιτεία να προβλέπει τον εμβολιασμό ως υποχρεωτικό, προκειμένου να καλυφθεί ο πληθυσμός από σοβαρότερες μεταδοτικές ασθένειες. Κάτι που γίνεται φανερό από το συγκεκριμένο έργο, είναι ότι στο ζήτημα του εμβολιασμού δεν μπορούμε να προσφύγουμε στην αρχή της αυτονομίας, όχι μόνο επειδή απαιτείται η γονική συναίνεση, εφόσον πραγματοποιείται σε ανήλικους, αλλά επειδή αφορά στον γενικό πληθυσμό, από τη στιγμή που, μέσω της εμβολιαστικής κάλυψης, αποτρέπεται ο κίνδυνος εκδήλωσης επιδημιών σε γενικό πλαίσιο. Επομένως, η απόφαση των γονέων για τον εμβολιασμό των παιδιών επηρεάζει άμεσα τη δημόσια υγεία. Στον τόμο αυτό παραθέτονται ορισμένες εισηγήσεις που περιλαμβάνουν τις σημαντικότερες ιατρικές, κοινωνικές και νομικές πτυχές του συγκεκριμένου προβληματισμού και τέλος, περιγράφεται ο τρόπος που ο εμβολιασμός των μαθητών ρυθμίζεται από τον Έλληνα νομοθέτη.

Αθηνά Αδάμ - Stagiaire EEB

Το Επιστημονικά Εφικτό και το Ηθικά Ορθό: προσεγγίσεις ορθόδοξης βιοηθικής. Επιμέλεια: Μιλτιάδης Βάντσος. Εκδόσεις: Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη, 2016, σελ. 275

Το βιβλίο «Το Επιστημονικά εφικτό και το ηθικά ορθό: προσεγγίσεις ορθόδοξης βιοηθικής» του Αν. Καθηγητή του τμήματος ποιμαντικής και κοινωνικής θεολογίας, Μ. Βάντσου, συγκεντρώνει ένα μεγάλο μέρος της ερευνητικής προσπάθειας που έχει πραγματοποιηθεί στον κρίσιμο αυτό χώρο της βιοηθικής, με στόχο την εύκολη πρόσβαση των ενδιαφερόμενων. Περιλαμβάνονται παλαιότερες μελέτες, οι οποίες όμως είναι επεξεργασμένες σε νεότερη βιβλιογραφική παραγωγή. Κάποιες είναι αναδημοσιευμένες, έχουν, όμως, προστεθεί και νέες μελέτες, οι οποίες αποτέλεσαν την αφορμή για να ξαναγίνει έρευνα σε αυτό το αντικείμενο. Σύμφωνα με το συγκεκριμένο βιβλίο, ο ρόλος της βιοηθικής είναι σημαντικός, αφού επιχειρεί να συνδέσει το επιστημονικά εφικτό με το ηθικά ορθό. Εξετάζονται ερωτήματα που απασχολούν στις μέρες μας τόσο τις επιστήμες, όσο και την ίδια την κοινωνία, όπως τι είναι ηθικά ορθό και ποια τα κριτήριά του. Στο έργο αυτό γίνεται προσπάθεια να προβληθούν οι ηθικές αρχές του σεβασμού στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου και στη δημιουργία του Θεού, καθώς και η σημασία μιας ορθόδοξης βιοηθικής προσέγγισης, με σκοπό την ανάδειξη του ορθόδοξου ηθικού προβληματισμού. Το βιβλίο εκτυλίσσεται σε 5 κεφάλαια, το καθένα από τα οποία εξετάζει σημαντικά ζητήματα βιοηθικής, με αναφορά, εκτός των άλλων, στην έκτρωση, την υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, την ευθανασία. Μελετώνται οι αρχές με τις οποίες η ορθόδοξη ηθική προσεγγίζει τα θέματα της βιοηθικής, παρουσιάζονται οι θέσεις

της ορθόδοξης εκκλησίας, καθώς και η συμβολή της στον σύγχρονο διεπιστημονικό διάλογο. Στα κεφάλαια αυτά, επισημαίνονται οι ορθόδοξες απόψεις για τις ιατρικές επεμβάσεις που αφορούν στην έναρξη της ζωής, με κύρια παραδείγματα την έκτρωση, την υποβοηθούμενη αναπαραγωγή και την κλωνοποίηση, καθώς και μελέτες που αφορούν στο τέλος της ζωής, όπως η ευθανασία, το AIDS και η καύση νεκρών. Στο τελευταίο κεφάλαιο παρατίθενται μελέτες στην αγγλική, γερμανική και ρωσική γλώσσα, εκ των οποίων οι 3 αποτελούν πρωτότυπα δημοσιεύματα σε ξένη γλώσσα, ενώ οι άλλες 3 είναι μεταφράσεις ελληνόγλωσσων κειμένων.

Αθηνά Αδάμ - Stagiaire EEB

ΑΡΘΡΑ ONLINE

Υποβοηθούμενη αυτοκτονία

Price A, McCormack R, Wiseman T, Hotopf M. Concepts of mental capacity for patients requesting assisted suicide: a qualitative analysis of expert evidence presented to the Commission on Assisted Dying. [BMC Med Ethics](#). 2014 Apr 22;15:32.

Εμπόριο οργάνων

Caulfield T, Duijst W, Bos M, Chassis I, Codreanu I, Danovitch G, Gill J, Ivanovski N, Shin M. Trafficking in Human Beings for the Purpose of Organ Removal and the Ethical and Legal Obligations of Healthcare Providers. [Transplant Direct](#). 2016 Jan 4;2(2):e60.

Συνθετική βιολογία

Pei L, Gaisser S, Schmidt M. Synthetic biology in the view of European public funding organisations. [Public Underst Sci](#). 2012 Feb;21(2):149-62.

Ιατρική δεοντολογία και πλαστική χειρουργική

Nejadsarvari N, Ebrahimi A, Ebrahimi A, Hashem-Zade H. Medical Ethics in Plastic Surgery: A Mini Review. [World J Plast Surg](#). 2016 Sep;5(3):207-212.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ/ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

14-15 Απριλίου 2018

Columbus, ΗΠΑ
CFP: Knowing What to Do: A Workshop on Ethical Epistemology
Διοργάνωση: Ohio State University
[Πληροφορίες](#)

5-7 Ιουλίου 2018

Oxford, Ην. Βασίλειο
CFP: Mind, Medicine & Morals: The ethics of psychiatry and mental health care
Διοργάνωση: Anscombe Bioethics Centre
[Πληροφορίες](#)

8-10 Αυγούστου 2018

Uppsala, Σουηδία
CFP: 3rd Biennial Conference, International Association for the Philosophy of Death and Dying
Διοργάνωση: Uppsala University
[Πληροφορίες](#)

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η Επιτροπή δίνει τη δυνατότητα πρακτικής άσκησης για θέματα του αντικειμένου της σε φοιτητές που έχουν ειδικό ενδιαφέρον για τη βιοηθική, από σχολές και τμήματα τόσο των θετικών, όσο και των θεωρητικών επιστημών. Η άσκηση μπορεί να διαρκέσει έως τρεις μήνες και είναι μη αμειβόμενη. [Περισσότερα](#)

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Η Επιτροπή έχει ξεκινήσει από τον Νοέμβριο του 2011 μία σειρά ενημερωτικών εκδηλώσεων που απευθύνονται σε μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων για θέματα βιοηθικής. Θα ανταποκριθούμε με χαρά σε κάθε εκδήλωση ενδιαφέροντος. [Περισσότερα](#)

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΒΙΟΗΘΙΚΑ

Η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής εκδίδει το περιοδικό ΒΙΟΗΘΙΚΑ, σε ηλεκτρονική μορφή, το οποίο αποτελεί το πρώτο στην ελληνική επιστημονική κοινότητα. Με την ελπίδα να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες αυτού του φιλόδοξου εγχειρήματος, καλούμε όχι μόνο καθιερωμένους, αλλά κυρίως νέους επιστήμονες να στείλουν τις συμβολές τους. [Περισσότερα](#)

Για εγγραφή ή διαγραφή από το Newsletter ΒΙΟ-ΗΘΙΚΑ, καθώς και για οποιοδήποτε άλλο ζήτημα επικοινωνήστε με την Επιτροπή μέσω της ειδικής [φόρμας επικοινωνίας](#).